

Styrelsen för Locum AB

Delrapporterings PM 2016 från Landstingsrevisorerna

Ärendet

Anmälan av Landstingsrevisorernas delrapporterings PM 2016.

Revisorernas promemoria är en lägesrapport utifrån de granskningar som genomförts hittills under året inklusive en översiktlig granskning av delårsrapporten för perioden januari-augusti för Locum AB.

Slutlig avrapportering och bedömning av årets granskning sker i april/maj 2017.

Patrik Emanuelsson
Verkställande direktör

Bilagor

1. Delrapporterings PM 2016

Delges

Akten

2016-10-20

RK 201604-0037

LOC 1610-1152

Locum AB

Delrapporterings – PM 2016

Revisorerna i revisorsgrupp III beslutade 2016-10-18 att uppdra till kontoret att överlämna rapporten till ledningen för Locum AB för kännedom.

Christina Holmqvist
Sekreterare revisorsgrupp III

Delrapporterings-PM 2016 Locum AB

I denna promemoria ges en lägesrapport utifrån de granskningar som genomförts hittills under året inkl. en översiktlig granskning av delårsrapporten. Promemorian är en delrapportering inför den slutliga avrapporteringen och bedömningen utifrån årets granskning i mars/april 2017.

Locum AB ansvarar, enligt avtal med landstinget, för såväl teknisk som ekonomisk förvaltning av främst sjukvårdsfastigheter inom Landstingsfastigheter i Stockholm (LFS). I bedömningen av Locums ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat respektive den interna styrningen och kontrollen ingår därför även en bedömning av LFS. LFS är en resultatenhet under landstingsstyrelsen och räkenskaperna bedöms därför i delrapporten för landstingsstyrelsen.

1 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat - prognos per 2016-08-31

1.1 Ekonomi Locum

Locum prognostiserar årets resultat till 5 mnkr, vilket är i överensstämmelse med fullmäktiges resultatkrav.

Intäkterna prognostiseras till 332 mnkr, vilket är 39 mnkr (10,5 procent) lägre än budgeterat. Intäkterna för försäljning av projektjänster underskrider budgeten med ca 39 mnkr, vilket beror på att ersättnings- och nyrekrytering av personal inte skett som planerat. Detta medför bl.a. att intäkterna från timdebitering av Locums tjänster för landstingets projekt blir lägre då färre medarbetare än planerat kan debitera för nedlagd arbetstid.

Kostnaderna, inkl. avskrivningar och finansiella poster, uppgår enligt prognosen till 327 mnkr, vilket är 39 mnkr (ca 10,7 procent) lägre än budgeterat. Av budgetavvikelsen är 40 mnkr hänförbart till kostnader för personal. Kostnaderna för inhyrd personal överstiger budgeten med ca 2 mnkr.

Avvikelser i förhållande till budget har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i styrelsens delårsrapport. Revisionen bedömer styrelsens prognos för det ekonomiska resultatet i allt väsentligt som rimlig.

1.2 Ekonomi Landstingsfastigheter i Stockholm (LFS)

Locum prognostiserar årets resultat för LFS till 500 mnkr. Avvikelsen i förhållande till resultatkravet motsvarar ca 5,6 procent av den prognostiserade omsättningen. I detta ingår reavinster från fastighetsförsäljningar, som är en jämförelsestörande post, vilket väntas påverka årets resultat positivt med 248 mnkr. Resultatet, exklusive reavinsten, förväntas därmed uppgå till 252 mnkr, vilket är 83 mnkr lägre än fullmäktiges resultatkrav på 335 mnkr.

Resultatkravet för 2016 är 100 mnkr högre än både 2015 och 2017. Beslutet om resultatkravet, vilket togs av fullmäktige 2015, har inneburit att Locum prioriterat bort en del av det planerade underhållet. Även prioritering och ifrågasättande av lokalförändringsbehov görs. En effektivisering av förvaltningsorganisationen för LFS är också initierad i syfte att sänka kostnaderna.

Intäkterna prognostiseras till 2 967 mnkr, vilket är 7 mnkr (0,2 procent) högre än budgeterat. Intäkterna för fastighetstjänster överstiger budgeten med ca 7 mnkr, vilket beror på en ökad försäljning av tjänster till hyresgäster. Avvikelsen i övrigt utgörs av flera (positiva och negativa) delposter bl.a. ersättning för hyresintäkter och övriga intäkter.

Kostnaderna, inkl. avskrivningar och finansiella poster, uppgår enligt prognosen till 2 715 mnkr, vilket är 90 mnkr (ca 3,4 procent) högre än budgeterat. Budgetavvikelsen förklaras framförallt av 171 mnkr, till största del, hänförliga till s.k. förgäveskostnader. Nedlagt arbete och framtagna projektdokument kostnadsförs då ett projekt (investering) inte bedöms kunna genomföras. Till största del beror det på nedlagda och pausade projekt inom ramen för de strategiska investeringarna i framtidens hälso- och sjukvård (FHS). Kostnaderna för drift och skötsel överstiger budgeten med ca 24 mnkr. Budgetavvikelsen i övrigt uppvägs till viss del av flera positiva delposter, bl.a. av lägre mediakostnader, räntekostnader och övriga kostnader än förväntat.

Investeringarna i landstingets vårdfastigheter prognostiseras uppgå till 3 350 mnkr vid årets slut, vilket är 150 mnkr under den nivå som anges i landstingsfullmäktiges investeringsbudget. Förseningar och uppskjutande av projekt påverkar prognosen. Upparbetningsgraden på investeringar per den sista augusti är 50 procent i förhållande till budget.

Avvikelser i förhållande till budget har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i styrelsens delårsrapport. Revisionen bedömer styrelsens prognos för det ekonomiska resultatet i allt väsentligt som rimlig.

1.3 Verksamhet

Enligt anvisningar från landstingsstyrelsens förvaltning behöver nämnder och styrelser inte lämna prognoser för fullmäktiges mål i delårsrapporten. Locum har dock bedömt att fullmäktiges mål för verksamheten i huvudsak kommer att uppnås. När det gäller vissa verksamhetsmål så mäts dessa på årsbasis och därför saknas prognos och utfall i styrelsens delårsrapportering. Måluppfyllelsen har i övrigt i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i styrelsens delårsrapport.

1.4 Sammanfattande bedömning

Revisionen bedömer styrelsens prognos för det ekonomiska resultatet i allt väsentligt som rimlig. Revisionen bedömer att avvikelser i förhållande till budget i huvudsak har analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i styrelsens delårsrapport.

Styrelsen har på ett tillfredställande sätt även kommenterat vissa av fullmäktiges mål för verksamheten.

2 Intern styrning och kontroll

Granskningen av den interna styrningen och kontrollen har genomförts av revisionskontoret och auktoriserad revisor.

2.1 Ekonomi- och verksamhetsstyrning

Vid styrelse- och ledningsgruppsmöten, har bolagets ekonomi och prestationer samt övriga verksamhetsförändringar behandlats. Styrelsen har kontinuerligt informerats om det ekonomiska utfallet i relation till budget samt prognoser för fortsättningen av året.

Revisionskontorets granskning visar att Locum i budgeten och i affärsplanen i huvudsak brutit ner de av fullmäktiges mål som berör verksamheten till egna uppföljningsbara strategier, mål och indikatorer. Locum har identifierat ett antal strategiska mål. Inom varje mål finns indikatorer vilka mäter de uppsatta målen. Strategierna och målen bedöms av revisionskontoret vara i linje med fullmäktiges mål.

Den auktoriserade revisorn har utan noteringar granskat bolagets VD-instruktion samt arbetsordning för styrelsen, som fastställts under 2016.

Verksamhetens inriktning för 2016 är enligt styrelsens delårsrapport att fortsätta det arbete som påbörjades 2015 med att vidareutveckla kundrelationen och kundnöjdheten samt att säkerställa leverans av projekten till FHS. Revisionskontoret granskar i ett särskilt projekt landstingets förmåga att samarbeta och hantera ändrade förutsättningar för lokalanpassningen i FHS. Resultatet av granskningen kommer att redovisas runt årsskiftet.

2.2 Riskanalys och intern kontrollplan 2016

Styrelsen har fastställt en för året aktuell intern kontrollplan upprättad utifrån en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys. Både riskanalysen och internkontrollplanen tar upp väsentliga riskområden. VD och ledningen följer upp interkontrollplanen löpande under verksamhetsåret. Styrelsen följer upp planen i samband med tertial- och årsbokslut. En årlig uppföljning av den interna kontrollplanen och genomförda åtgärder för föregående år redovisades för styrelsen i februari 2016.

I revisionskontorets delrapporterings-PM 2015 rekommenderades Locums ledning att åskådliggöra uppföljningen av den interna kontrollplanen på ett tydligare sätt för styrelsen. Detta för att styrelsen lättare ska få en översiktlig bild av om bolagets mål och uppdrag kommer att nås. Rekommendationen har inte åtgär-

dats. Däremot har ledningen inlett en anpassning av uppföljning och redovisning av den interna kontrollplanen enligt landstingets nya direktiv¹ inför 2017.

2.3 Hantering av klimatförändringens konsekvenser

I Stockholmsregionen kommer klimatförändringen med ökad temperatur och förhöjda vattennivåer bl.a. att innebära dels stora regnmängder som kan leda till att översvämningar blir vanligare, dels längre värmeböljor². Detta kan orsaka skador på infrastrukturen med konsekvenser för den dagliga verksamheten.. Samhällets sårbarhet beror på hur mycket klimatet förändras, men också på hur väl förberedda olika organisationer i samhället är för att möta och anpassa sig till nya förutsättningar³. Verksamhet som landstinget bedriver bland annat fastighetsförvaltning för hälso- och sjukvården, är samhällsviktig och därmed särskilt skyddsvärd⁴ och det är därför väsentligt att planera och vidta förebyggande åtgärder, såväl utifrån ett krishanteringsperspektiv som utifrån ett långsiktigt klimatanpassningsperspektiv. Revisionen har genomfört en översiktlig granskning avseende hanteringen av klimatförändringens konsekvenser av bland annat Locum AB

Varje myndighet ska årligen analysera sådana risker och sårbarheter som kan försämra förmågan till verksamhet⁵. Varje mandatperiod ska dessutom en plan för att hantera extraordinära händelser fastställas för de delar av verksamheten som alltid ska fungera⁶. Av landstingets plan för krisberedskap (LS 1406-0750) framgår att landstinget ska ha god kunskap om risker och sårbarhet som kan påverka landstingets verksamheter. Konsekvenserna för den egna verksamheten ska analyseras. Landstinget ska vidare ha en planering för hur risker och sårbarhet ska undanröjas och minskas samt för hantering av konsekvenserna av extraordinära händelser. Risk- och sårbarhetsanalyser ska ske på alla nivåer i verksamheten. Varje nämnd/styrelse är ytterst ansvarig för planering och organisering av säkerhetsarbetet inom sin verksamhet. Privata utförare ska följa landstingets policy och riktlinjer för säkerhet och styrande dokument i övrigt⁷. Dessa regelverk/styrande dokument avser risker generellt. I denna granskning har enbart klimatanpassningsperspektivet beaktats.

På övergripande nivå i bolaget genomförs en risk- och sårbarhetsanalys, där väder-/klimatrelaterade risker ingår som en del av många andra faktorer som värderas. Däremot har Locum inte specifikt identifierat och bedömt vilka konsekvenser och risker som kan uppstå genom klimatförändringen. Locums internkontrollplan för 2016 innehåller en klimatrelaterad risk bland de tio högst prioriterade riskerna – risk för konsekvenser på fastighetsbeståndet i händelse av extremt

¹ Anvisningar avseende upprättande av slutlig budget 2017 och plan för åren 2018-2020 samt investeringsbudget för 2017 och plan åren 2018-2021.

(<http://intranat.sll.se/SLL/SLL/Stod/Ekonomihandboken/Budget/#Budgetunderlag>)

² Framtidsklimat i Stockholms län, Klimatologi Nr 21, 2015 SMHI

³ Ett Robust samhälle - Regional handlingsplan för klimatanpassning i Stockholms län, Länsstyrelsen Stockholm 2014:14

⁴ Regional risk- och sårbarhetsanalys 2015, Rapport 2015:32, Länsstyrelsen Stockholm

⁵ Förordningen om krisberedskap och höjd beredskap SFS 2006:942

⁶ Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

⁷ Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting LS 2015-0093, LS 1407-0877

väder. Vid intervju uppges att hantering av klimatrelaterade risker idag mest handlar om kortsiktig hantering i form av kris- och beredskapshantering.

Enligt uppgift värderas väder-/klimatrelaterade risker fortlöpande av säkerhets – och beredskapsfunktionen inom Locum. Eventuella vädervarningar kommuniceras med Locums förvaltnings- och projektorganisation vid berörda sjukhus. Riskhantering, inklusive risker kopplade till klimatet, sker ute på varje fastighet, där hyresgästen beställer och via hyran betalar åtgärden. Ett exempel som lyftes fram vid intervju var risker med för hög inomhustemperatur vid sjukhusen i samband med värmeböljor. Locum har tagit fram en kylstrategi för varje sjukhus. Enligt Locum har sjukhusen av ekonomiska skäl inte fullt ut anammat dessa.

Vid byggnationer följer Locum nationella byggregler/normer och specifika certifieringsnormer. Dessa regler och certifieringar beaktar, enligt intervjupersonerna, inte klimatanpassning specifikt. När Locum projekterar byggnationer eller anpassning av fastigheter görs analyser som regel utifrån tidigare erfarenheter, hur t.ex. skyfall, vind och värme varit bakåt i tiden. Locum tar dock inte in prognoser och bedömningar för framtida förändringar.

Vid granskningen framkommer att tydliga centrala riktlinjer avseende klimatanpassningsperspektivet i fastighetsförvaltningen skulle välkomnas, liksom en tydlighet i ansvarsfördelningen mellan Locum och hyresgästerna, när det gäller konsekvenser av klimatförändringen.

Revisionens bedömning

Riskhantering, inklusive risker kopplade till klimatet, sker i stor utsträckning ute på varje fastighet. En systematisk samordning centralt inom bolaget skulle dock behöva göras för att få kännedom om hela den klimatrelaterade riskbildningen på ledningsnivå. I annat fall kan det innebära att klimatrisker endast hanteras ”styckevis och delt” inom olika projekt och fastigheter istället för att ett samlat grepp tas och risken i stort, så långt möjligt, förebyggs. Locum bör därför utveckla en större systematik i sin inventering avseende klimatrelaterade risker och i större utsträckning lyfta riskerna till övergripande nivå i bolaget för att säkerställa att dessa hanteras optimalt.

Granskningen indikerar vidare att kontrollen över att klimatrelaterade risker identifieras och hanteras försvåras när flera aktörer är inblandade. Ansvar mellan Locum och hyresgästerna vad gäller analys och hantering av klimatrelaterade risker bör tydliggöras för att säkerställa hållbar hantering på så väl kort som lång sikt.

Nuvarande metod vid projektering av byggnation, som vilar på tidigare erfarenhet, kan innebära en risk för att den färdiga byggnaden, som ska ha en lång livslängd, inte är anpassad till de ändrade väderförhållanden som klimatförändringen medför. För att säkerställa rätt prioritering bör Locum vid byggnationer även beakta framtida risker förknippade med klimatförändringen.

2.4 Inköpsprocessen samt utbetalningar

Den auktoriserade revisorn har granskat inköps- och utbetalningsprocessen. Bolaget har tidigare rekommenderats att införa en regelbunden kontroll av nya registrerade leverantörer och av ändringar i fasta data för att minska risken för fel och fiktiva leverantörer. Rekommendationen är ännu inte åtgärdad.

Vid genomgång av processen för utbetalningar och aktuella bankfullmakter noterades att det finns en person som har möjlighet att genomföra utbetalningar utan systemkrav på kontrasignering. Samma person har även behörighet att exempelvis lägga upp nya leverantörer i ekonomisystemet. Bolaget bör se till att kontrasignering tillämpas i alla väsentliga flöden.

Rekommendation:

- Locums ledning bör införa rutiner som säkerställer att samtliga utbetalningar sker med kontrasignering.

2.5 Löneprocessen inkl. pensionsavsättningen

Den auktoriserade revisorn har granskat processerna för lönehantering och pensionsavsättningar.

Locum hämtar löpande in prognoser från KPA och justerar pensionsavsättningarna i enlighet med dessa. Beräkningen från KPA bygger på uppgifter rapporterade från Locum. Locum saknar en kontroll för att säkerställa att samtliga anställda blir inrapporterade till KPA. I samband med årsrapporten kommer den auktoriserade revisorn att genomföra en dataanalys av lönetransaktioner och stickprovvis granskning kommer att ske av inrapporterade löner till KPA.

Rekommendation:

- Locums ledning bör införa en regelbunden kontroll för att säkerställa att samtliga anställda ingår i bolagets rapportering till KPA.

2.6 IT-processen

Den auktoriserade revisorn har granskat processerna inom IT.

Processen bedöms i allt väsentligt fungera tillfredsställande, men förbättringspotential finns avseende behörigheter. I ekonomisystemet finns olika behörighetsnivåer och den auktoriserade revisorn noterade i granskningen att 20 personer för Locum och 21 personer för LFS har en behörighet i ekonomisystemet där exempelvis nya leverantörer kan läggas upp utan krav på dualitet (två personer). Den auktoriserade revisorns bedömning är att behörigheter bör vara anpassade till individens ansvar för att minska risker för att behörigheter överskrids.

Rekommendation:

- Locums ledning bör implementera en rutin där en årlig genomgång av behörigheter i ekonomisystemet genomförs för att säkerställa att de anställda innehar korrekta behörigheter.

2.7 Granskningar utan väsentliga iakttagelser

Auktoriserad revisor har även granskat bokslutsprocessen. Tidigare år har brister identifierats avseende manuella bokföringsordrar. Bolaget har förstärkt rutinen kring dokumentationen och rekommendationen bedöms därför vara åtgärdad.

Den auktoriserade revisorn har stickprovvis granskat ledningsnära kostnader och representationskostnader. Den auktoriserade revisorn bedömer att redovisning av ledningsnära kostnader och representationskostnader är tillfredsställande.

Locum genomförde 1 januari 2016 ett byte av hyresfaktureringsystem. I och med att det nya hyressystemet har implementerats är den auktoriserade revisorns bedömning att processen kan förstärkas genom att en riskanalys upprättas avseende intäktprocessen samt att en processbeskrivning upprättas där identifierade kontroller för att minimera riskerna finns dokumenterade.

För LFS räkning hanterar Locums personal samtliga pågående projekt. Investeringsbudgeten för 2016 uppgår till totalt 3 500 mnkr (2 700 mnkr 2015). I investeringsbudgeten specificeras projekt vars budget överstiger 100 mnkr. Övriga projekt definieras som ospecificerade, vilket innebär att pengarna inte är öronmärkta för ett specifikt projekt. Samtliga projekt ska följas upp mot budget, prognos och utfall månatligen. Den auktoriserade revisorn har inte identifierat några väsentliga avvikelser i sin granskning och processen fungerar i allt väsentligt tillfredsställande.

2.8 Sammanfattande bedömning

Revisionen bedömer att bolagets mål är i linje med fullmäktiges mål. Styrelsen har fastställt en för året aktuell intern kontrollplan upprättad utifrån en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys. Uppföljningen av den interna kontrollplanen kan åskådliggöra på ett tydligare sätt för styrelsen.

Vid hittills genomförda granskningar har avvikelser noterats t.ex. när det gäller intäktprocessen och inköpsprocessen. Dessa bedöms dock inte vara av sådan karaktär att de påverkar den samlade bedömningen av styrelsens interna styrning och kontroll.

3 Räkenskaper

Granskningen av räkenskaperna har genomförts av auktoriserad revisor.

3.1 Delårsrapport 2016-08-31

Revisionen av den finansiella rapporteringen har utförts i enlighet med International Standard on Review Engagements ISRE 2410 Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation. I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

3.2 Sammanfattande bedömning

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen, bokföringsnämndens allmänna råd och god redovisnings-sed.

4 Yttrande över Årsrapport 2015

Styrelsen har 2016-06-03 lämnat yttrande över årsrapporten för 2015. Styrelsen har i sitt yttrande inte framhållit någon uppfattning som avviker från revisionens synpunkter i årsrapporten.

Bilagor

Bilaga 1 Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer

Bilaga 2 Yttrande över Årsrapport 2015

Sammanställning och uppföljning av lämnade rekommendationer avseende tidigare år och innevarande år: Locum AB, Delår 2016

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar
		Ja	Del- vis	Nej	
2010 (Projekt 20/2010) ID: 106	Locums styrelse bör kontrollera följsamheten till ramavtal, förbrukningar, behov av nya ramavtal, använt upphandlingsförfarande m.m. genom regelbundna uppföljningar av anlitade leverantörer.		X		Det finns rutiner och skrivningar i avtal som möjliggör uppföljningar och kontroller i stor utsträckning. Revisionens granskningar 2015 visar att rutinerna inte helt efterlevs. I samband med att upphandlingsfrågorna har centraliserats finns förutsättningar för att kontrollerna stärks. Revisionen behöver granska implementeringen vidare innan rekommendationen kan anses vara åtgärdat helt. Följs upp i samband med årsgranskningen 2016.
2010 (Projekt 2/2010) ID: 101	Locums styrelse bör genom en mer strukturerad uppföljning och systematiserad information inkluderande benchmarking tydligare redovisa landstingets lokalutnyttjande.		X		Locum deltar i samarbete med SKL och övriga landsting när det gäller nationella nyckeltal (Kolada). Locum, SFI och SLL Analys & Utveckling har tagit fram nyckeltal om bl.a. lokalutnyttjande. Kunskapen behöver tydligare redovisas och arbetet systematiseras för att tydligare redovisa landstingets lokalutnyttjande. Följs upp i samband med årsgranskningen 2016.
2012 (Projekt 4/2012) ID: 113	Locums styrelse bör komplettera och tydliggöra mål och nyckeltal i verksamhetsplaneringen samt stärka uppföljnings- och kvalitetssäkringsrutinerna i syfte att förstärka incitamenten för kostnadseffektivitet.		X		Byggprocessmätningen är en branschgemensam mätning som mäter effektivitet i projekt. Beslut finns på att byggprocessmätning ska genomföras i samtliga projekt över 50 mnkr. Pilotprojekt är genomförda och systemstöd för mätningarna är upphandlade. Revisionen behöver granska implementeringen vidare för att kunna bedöma om rekommendationen är åtgärdat. Följs upp i samband med årsgranskningen 2016.
2014 (Projekt 6/2014) ID: 508	Styrelsen för Locum bör systematiskt engagera hyresgäster i energieffektiviseringsarbetet samt utveckla metoder för att uppskatta/ tydliggöra deras kostnader för elförbrukningen.		X		Locums miljösamordnare anordnar möten med hyresgästernas miljösamordnare för att engagera och samarbeta ibland annat energieffektiviseringsarbetet. I riktlinjen för mediamätning möjliggörs mätning av verksamhetsenergin vid nybyggnationer. En mall för Gröna hyresavtal togs fram under 2015 och ett grönt hyresavtal har tecknats. Under 2016 kommer ett verktyg för att göra energironder som att spridas till miljösamordnarna. Energironder är en metod för att identifiera och arbeta med verksamhetsenergin. Följs upp i samband med årsgranskningen 2016.

Sammanställning och uppföljning av lämnade rekommendationer avseende tidigare år och innevarande år: Locum AB, Delår 2016

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar
		Ja	Del- vis	Nej	
2014 (Projekt 6/2014) ID: 507	Styrelsen för Locum bör se till att systematiken i energieffektiviseringsarbetet utvecklas när det gäller analys, åtgärd och utvärdering samt att tillgängliga energidata utnyttjas aktivt i detta arbete.		X		Energikartläggningar har genomförts på cirka 20 % av fastighetsbeståndet. I kartläggningen har åtgärder identifierats. Möjliga åtgärder för att minska energianvändningen under 2016 har lagts in i åtgärdsplan som Fastighetsdirektören ansvarar för. Åtgärdsplanen kommer att följas upp månadsvis. Månadsvisa förvaltningsrapporter tas fram som bland annat innehåller uppföljning av energistatistik. En riktlinje för mediamätning togs fram under 2015. Riktlinjen förenklar och förbättrar uppföljnings- och redovisningsmöjligheterna för media vid om-, till- och nybyggnationer. Vid upphandling har driftavtalen utvecklats genom att förbättrade krav avseende energieffektivisering och energiåtgärder ställs. Vid större nybyggnationer är målsättningen Miljöbyggnad guld för nybyggnation och silver för ombyggnation. För indikatorn energianvändning i Miljöbyggnad är målnivån guld vid både ny- och ombyggnation. Under 2016 kommer energiplaner att tas fram både per förvaltningsobjekt och för hela beståndet, för att strukturera och knyta ihop arbetet med energimål och energikartläggningar. Under 2016 kommer Locum att genomföra energikartläggningar på ytterligare ca 10 % av beståndet. Följs upp i samband med årsgranskningen 2016.

2016-05-11

Diarienummer
LOC 1605-0658
RK 201508-0068

Informationssäkerhetsklass
Öppen

Stockholms läns landsting
Landstingsrevisorerna
Box 22230
104 22 STOCKHOLM

Yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport 2015 för Locum AB

Ärendet

Landstingsrevisorerna har överlämnat årsrapport 2015 för Locum AB. Locums styrelse har beretts möjlighet att yttra sig över rapporten senast den 31 augusti 2016.

I den årliga revisionen prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Locum AB:s synpunkter

Under 2015 gick Locum efter en omfattande planeringsperiod in i genomförandeskedet av ny- och ombyggnationer på allt fler sjukhus. Runt om i Stockholms län kan vi nu se att nästan alla sjukhusområden präglas av stora om- och nybyggnationer samtidigt som vården ska kunna bedrivas utan neddragningar.

De strategiska fastighetsinvesteringarna inom ramen för landstingets Framtidsplan för hälso- och sjukvård (Framtidsplanen) pågår med ett högt tempo. Detta ställer stora krav på Locum och våra entreprenörer både vad gäller samverkan och kommunikation med vårdgivarna och omkringboende. Många fler sjukhus är dessutom inne i utredningsskeden där vi arbetar med förstudier, programarbeten och upphandling av entreprenörer för kommande investeringar.

2015 var även året då vi inte nådde framgång i att stärka vårt förtroende gentemot våra kunder. I årets upplaga av undersökningen Fastighetsbarometern Kontor kunde vi utläsa att Locums kunder har högre förväntningar på oss än vad vi levererar. Locums NKI-index låg dessutom långt under våra kollegor i branschen. Signalen är tydlig – våra kunder förväntar sig mer av Locum.

Locum är sedan hösten 2015 i början av ett nödvändigt förändringsarbete vars övergripande syfte är att renodla Locums verksamhet i linje med vad kunder och ägare främst efterfrågar - nämligen en fastighetsförvaltning av högsta kvalitet både vad gäller kvalitet och service. Fokus för förändringsarbetet inom Locum är därför den dagliga fastighetsförvaltningen med skötsel och felanmälan.

Landstingsrevisorerna bedömer att Locums verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att intern styrning och kontroll är tillräcklig. Den auktoriserade revisorn bedömer räkenskaperna vara rättvisande.

Locum redovisar för 2015 ett resultat som överstiger landstingsfullmäktiges resultatkrav. Locums resultat i kundmätningen för 2015 blev 62, vilket är högre än tidigare NKI-värde (Nöjd-Kund-Index), men betydligt lägre än övriga deltagande bolag i undersökningen. Under 2016 fortsätter arbetet med att bygga upp förtroendet gentemot kunder och ägare och säkerställa att vi levererar vårt uppdrag till rätt kvalitet, kostnad och tid.

Hållbar utveckling

I rapporten lämnar revisorerna två rekommendationer gällande energieffektiviseringsarbetet.

Under 2016 kommer Locum att ta fram energiplaner där det övergripande målet kommer att brytas ned per objekt. För respektive fastighet kommer det sedan att finnas en åtgärdslista med energisparåtgärder med en uppskattad energibesparing. Åtgärder kommer från bl a nybyggnads-, ombyggnads- och driftåtgärder samt energikartläggningar. Åtgärdslistorna följs sedan upp mot energianvändningen. På så sätt kan mål sättas per objekt och uppföljning ske hur respektive objekt ligger till mot målen.

När det gäller att systematiskt engagera hyresgästerna i energieffektiviseringsarbetet arbetar Locum idag med olika verktyg och mallar som ska stödja energieffektivisering i verksamheterna. Några av verksamheterna har idag goda exempel på arbetssätt för att minimera energianvändningen. Genom att samordna möten med sjukhusens miljöföreträdare kan dessa goda exempel diskuteras för att skapa synergier och spridas till andra verksamheter.

Locum har också uppmärksammat att det inte ställs några tydliga krav på verksamhetsenergin i det miljöpolitiska programmet för 2017-2021 som är ute på remiss. Detta bör förtydligas då det är en stor del av den totala energianvändningen.

Attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare

Revisorerna pekar i rapporten på att den korta sjukfrånvaron har ökat. Locum har genom åren haft låga sjuktal och trots en ökning kvarstår sjukfrånvaron på en relativt låg nivå jämfört med övriga SLL. Under 2016 har Locum implementerat månadsvis uppföljning av sjukfrånvaron. Utöver detta har påbörjats utbildning för personalledande chefer gällande såväl den fysiska som den psykosociala arbetsmiljön. I denna utbildning kommer även Arbetsmiljöverkets nya föreskrift rörande organisatorisk och social arbetsmiljö ingå. Utbildningen riktar sig även till huvudskyddsombud och skyddsombud

Intern styrning och kontroll

Granskningen visar att Locum har en i allt väsentligt fungerande intern kontroll gällande användningen av konsulter. Revisorerna rekommenderar dock att Locum gör leverantörskontroller löpande under avtalstiden. Locum kommer att tre gånger per år köra leverantörsregistret mot Skatteverkets databas SKV 4820 samt därutöver gå igenom leverantörsregistret en gång per år. Locum kommer också att tre gånger per år granska logglistor avseende ändringar i fast data.

Av granskningen framgår också att ”ledningen bör se till att avtalen med underleverantörer möjliggör insyn och kontroll”.

Locums avtalsmallar och avtalsunderlag innehåller redan idag krav på planering av kvalitet, miljö och arbetsmiljö, namngiva ansvariga, ID06¹, elektronisk personalliggare i tillämpliga fall, uppförandekod för leverantörer, samt krav på att anlita konsult eller entreprenör tillser att underentreprenörer i alla led följer krav i avtal. Vidare kontrollerar Locum leverantörers status avseende ekonomi, skatter och avgifter i samband med upphandlingen. Rutiner för löpande kontroll av samtliga leverantörer kommer att förstärkas och görs idag i samarbete mellan ekonomi- och upphandlingsavdelningen.

Det är också så att leverantör i första led ska göra kontroll motsvarande SKV 4820 (se ovan) av underleverantör, samt föra detta krav vidare nedåt i kedjan för att omfatta leverantörer i alla led. Leverantören i första led ska också redovisa underleverantörer för beställaren, som ska godkänna underleverantörer skriftligt.

Locum äger även rätt att utföra kontroll på arbetsplatsen.

¹ ID06 innebär obligatorisk legitimationsplikt och närvaroredovisning på byggarbetsplatser i Sverige.

VD stab
Vice verkställande direktör
Per-Inge Buskas

YTTRANDE

2016-05-11

4(4)

Diarienummer
LOC 1605-0658
RK 201508-0068

Informationssäkerhetsklass
Öppen

Under de senaste åren har Locum arbetat systematiskt med att förbättra intern styrning och kontroll, dels utifrån revisorernas rekommendationer, dels utifrån egna identifierade förbättringsområden. Det är glädjande att revisionen noterat detta i rapporten och återigen ger Locum högsta betyg. Arbetet med att utveckla intern styrning och kontroll kommer att fortsätta under 2016.

Patrik Emanuelsson
Verkställande direktör